

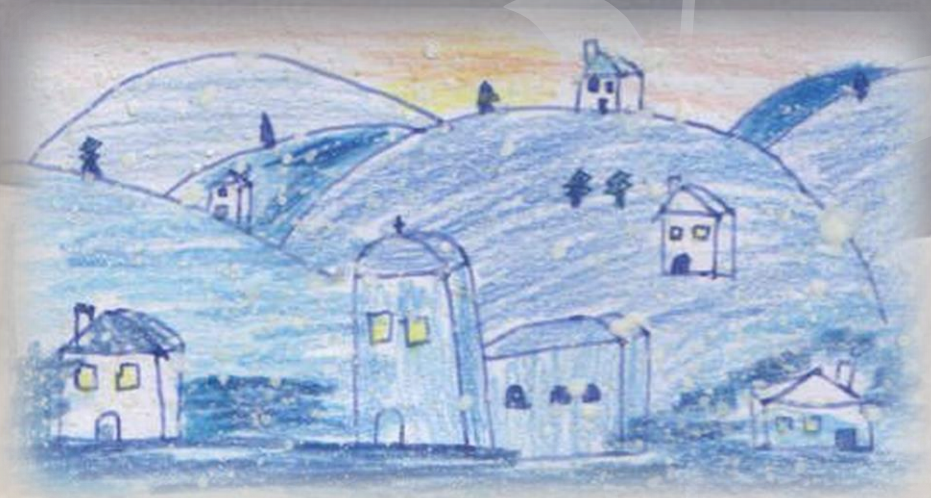
VOŠČILA

Voščila

- Beseda VOŠČITI po navedbah etimološkega slovarja izhaja iz stare visoke nemščine in jo je naš jezik prevzel pred letom 750 n.št. V nemškem jeziku se je razvila v besedo s pomenom želeti oz. Wunsch pri nas pa v besedno skupino okoli besede voščiti.

NEŽA PUŠNIK, 2.b

GAŠPER ZABUDOVŠEK, 2.b

NUŠA HLAKAR, 2.b

Komu voščimo?

- Voščila se nam zdijo dandanes tako samoumevna, da se niti vprašamo ne več kdaj jih smemo uporabiti niti ali smo jih primerno naslovili. Voščilo ob kateremkoli prazniku ali osebnem jubileju je pozitivno sporočilo.

- Čestitamo oz. voščimo navadno ljudem, ki jih imamo radi ali nam kaj pomenijo. Lahko si voščimo ljudje med sabo, lahko si voščijo cele skupine ljudi, celo države oz. njeni predstavniki si voščijo med sabo v imenu celih držav. Tudi posameznik lahko vošči državi ali kakšni drugi skupini ob uspehu ali jubileju.

- Najbolj topla in voščila z osebno noto pa so voščila ljudi, ki drug drugega poznajo. Navadno so to sorodniki ali prijatelji ali pa samo znanci. Vsekakor ljudje, ki nam nekaj pomenijo, do katerih imamo nek odnos.

- Najpogosteje si voščimo kar ustno. Kadar pa je voščilo pisno smo zelo pozorni na obliko in način kako je napisano, saj nam le-to veliko pove o osebi, ki nam vošči.

- Drago Bajt pravi: »Voščilnica je čestitka ob osebnem ali skupnem prazniku. Lahko je na razglednici ali v pisemski ovojnici.« Dodajmo še, da jo lahko pošljemo tudi elektronsko. Vendar nam v vsakem primeru vsebina veliko pove o odnosu, ki ga ima pošiljatelj do naslovnika.

Voščiti, voščilnica, voščilo (SSKJ)

- Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi:
- **čestítka** -e ž (í) nav. mn. *izraz veselja komu ob pomembnem dogodku, uspehu:*
- **voščíti** ¹ in **vóščiti** -im dov. in nedov. (í ó) 1. *izraziti komu dobre želje ob prazniku: tudi sosedje so prišli voščiti; voščiti za rojstni dan, god; voščiti za praznik(e); pismeno, ustno voščiti // izraziti komu željo, navadno z določeno frazo, da bi bil deležen česa dobrega: voščiti srečno novo leto; voščiti komu vse najboljše / voščiti dobro jutro, dober večer / dober dan voščim, je rekel / voščiti komu lepo nedeljo, srečno pot želeti; dober tek voščim* 2. *star. privoščiti: voščiti komu uspeh / takega trpljenja še sovražniku ne voščim / voščiti komu prijazno besedo* ●

voščilnica -e ž (í) vizitka, razglednica za pisanje voščil: kupiti voščilnice; podpisati se na voščilnico; barvne, tiskane voščilnice / božična, novoletna voščilnica // redko voščilo na taki vizitki, razglednici: napisati, sestaviti voščilnico ♪

voščilo -a s (í) 1. besedilo, izraz, s katerim se vošči: pisati, poslušati voščila; pismeno, ustno voščilo; razglednica z voščili / novoletno voščilo / srečno novo leto, dober tek in druga voščila / kot vljudnostna fraza sprejmite iskrena voščila 2. kar se vošči: voščilo se ni izpolnilo ♪

ALEN PETAN OBRUČ. 5-6

LILIA OBRUČNIK, 5-6

Izvor voščilnic

- Voščilnic si ljudje niso pošiljali od venomer. Običaj je verjetno izšel iz voščil, ki so jih redovnice že od 15. Stol. Pisale ročno in jih pošiljale svojim dobrotnikom.
- Prve tiskane novoletne voščilnice so se pojavile v stari Avstriji, bolj natančno na Dunaju v 20. Letih 19. stoletja
- Na slovenskem so se voščilnice pojavile v drugi polovici 19. Stoletja. Poseben pečat – slovenski pa jim je dal Maksim Gaspari.

MAKSIM GASPARI

Maksim Gaspari: Družina med božičnimi prazniki

- Maksim Gaspari se je rodil 26. januarja 1883 v Selščku nad Cerknico. Mati mu je umrla, ko je bil še majhen, kar je izredno vplivalo na njegovo nadaljnjo življenjsko pot. Oče ga je poslal k teti, da bi tam odraščal in obiskoval realko v Ljubljani, a je teta vztrajala, naj se posveti trgovskemu poklicu in ga zato odpeljala k trgovcu Murniku v Kamnik.
- Med leti 1896-1899 je služboval kot trgovski pomočnik v Murnikovi trgovini v Kamniku. Kot reklamo za izložbo je takrat nastala znana sličica Slanik, ki jo v izložbi trgovine opazil Josip Nikolaj Sadnikar. Zavzel se je za mladega, slikarsko nadarjenega fanta. Napotil ga je najprej v Ljubljano, kasneje pa na Dunaj, in ga ves čas gmotno in moralno podpiral. Josip Nikolaj Sadnikar je bil veterinar v Kamniku, zbiratelj etnografskih, arheoloških in kulturno zgodovinskih predmetov, ki je leta 1893 v svoji hiši v Kamniku osnoval največji slovenski zasebni muzej.

- Med Sadnikarjevimi prijatelji so bili poleg Maksima Gasparija, ki ju je do mecenove smrti vezalo najprisrčnejše prijateljstvo, še drugi slovenski slikarji: Ferdo Vesel, Ivana Kobilca, Stane Cuderman, Miha Maleš, pa tudi hrvaški kipar Ivan Meštrović.
- Slikarstvo je nato Gaspari študiral na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju pri profesorju Rudolfu Bacherju. Na Dunaju je bil med ustanovitelji jugoslovanskega umetniškega kluba Vesna. Leta 1907 se je dodatno izpopolnjeval v Münchnu, nato se je vrnil domov in med leti 1908 in 1911 odprl atelje pri Sadnikarju v Kamniku. Do leta 1928 je Gaspari na ljubljanskih srednjih šolah poučeval risanje, nato pa služil do upokojitve kot restavrator v Etnografskem muzeju v Ljubljani.

- Za svoja umetniška dela je leta 1953 prejel Prešernovo nagrado. Kot eno izmed najbolj znanih njegovih del so vsekakor ilustracije za knjigo Slovenske narodne pravljice. Za svoje ilustracije je prejel tudi Levstikovo nagrado, ki jo podeljuje Mladinska knjiga v Ljubljani.

Umrl je 14. novembra 1980 v 98. letu starosti. Gasparijeva umetnost je bila vseskozi naslonjena predvsem na domačo folkloro. Na začetku svoje kariere je še ustvarjal pod vplivom secesijske stilizacije, skozi osebni razvoj pa so njegove poteze postale slikovitejše, barvni toni vedno bolj umirjeni, a kot eden izmed glavnih motivov so ga še vedno spremljali krajina, portreti in motivi iz slovenske folklore. Kot restavrator v Etnografskem muzeju se je vseskozi srečeval z raznovrstnim narodnim blagom, nošami in običaji. Vse to je pridno skiciral in na podlagi teh zapiskov izoblikoval podobe tipičnega slovenskega moškega in ženske, ki ju je upodabljal na svojih legendarnih umetniških delih.

VIDEO

Maksim Gaspari: Trije Kralji

Johansen Viggo: Happy Christmas, 1891.

Božična tržnica v Nurenbergu druga polovica 19. stoletja

Unicefova voščilnica

Blagoslovljen
Božič!

*Enako želim tudi
spoštovani gospodim učiteljem.*

Sveta noč, blažena noč — Dete božje v jaslil leži —
Prišla je nam pomoč: Grešni zemlji radost deli...

Razglednica Maksima Gasparija: Blagoslovljen Božič!

Sodobna voščilnica

Kakor angeli nekoč
peli so v sveto noč,
že nočej se sliši zvon:
Bogu čast, mir ljudem!

Sodobna voščilnica s tradicionalnim motivom Jezusovega rojstva

Voščilnica iz preloma stoletja z tipično motiviko. V novem letu bo obilo dobrega.

Če pogledamo kako so se razvijale voščilnice opazimo »vso značilno božično novoletno ikonografijo, od palčkov, dimnikarjev, jaslic, zasnežene pokrajine, štiriperesne deteljice in mušnic, do daril, zgodnjega (ameriškega) božička, družine z darili in zaljubljenecv, ki si poudarjeno izkazujejo ljubezen v okvirih želja ter voščil prazničnega časa ob zaključku starega leta,« pravi Janez Bogataj, slovenski etnolog.

IZMENJAVA VOŠČILNIC

- Na naši šoli smo si od leta 2001 pa vse do danes izmenjevali božično novoletne voščilnice z otroci iz Estonskega mesta Tartu in iz Slovaškega mesta Hlohovec. Tekom let smo si izmenjali veliko lepih želj in še lepših voščilnic.

